

Русинський отпуст у Шайовпалфалі
Ruszin Búcsú Sajórálfalán

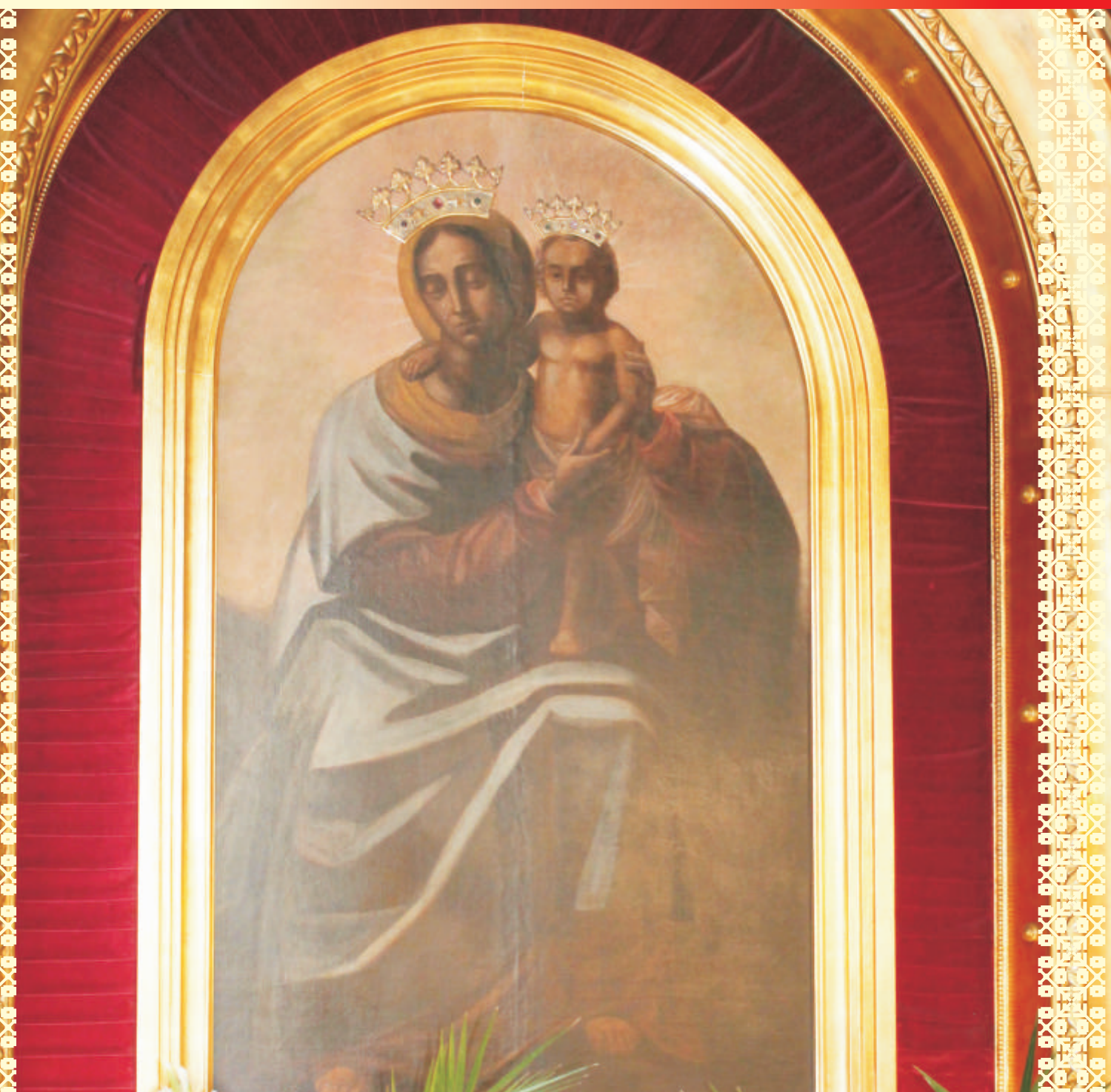
Сосполна інформаційна новинка Русинув Мадярщини • A magyarországi ruszinok közéleti, tájékoztató lapja

НАМ 10 РОКЫ! • 10 ÉVESEK VAGYUNK!

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG СВІТ

рочник XI. число 103., септембер – октовбер 2013
XI. évfolyam 103. szám, szeptember – október 2013

*Русинський отпуст у Шайовпалфалі
Ruszin Búcsú Sajórálfalán*

Курта кроника

Септембер

7.: Пуд егидов Столичного Русинського Національного Самосправованя у грекокатолицькому храмі на площаді Руж тримали традиційний праздник **Малуй Богородиці**. Сяту літургію откончив Др. Іштван Габор Челені.

13-15.: Пудкарпатське Общество ведно з пудкарпатськыма партнерами організовали у Балатонфелдварі **XX. юбілейну стрічу** и позарядовое засідання виборув председателя. Акція зачала ся з выставкы образув пудкарпатських малярюв „Мое обыстя”, котру отворив умілець Андраш Кутлан. Културну програму продовжив концерт опернуй співачкы Георгіны фон Байзы из акомпанованём Марко Де Проспері. Одбыла ся презентація фільма Шандора Ковача „Пудкарпатя” а также книги Ласлова Брензовича „Націонална політика у Пудкарпатю 1939-1944”, котру представила Чіла Фединец. На позарядовом засіданю были вузначені завдання, які капчавуть ся нового сосполного закона, и вубрано новое правління. У праздничных керетох новый председатель Пудкарпатського Общества Імре Дамянович и Віра Гіріц, председатель ВРС, пудписали договор за сотрудництво. Акція закончила ся екуменичнов літургією памняти Томаша Катоны.

20-22.: На сіготі Паг (Горватія) тримали **засідання члены Вседержавного Общества Національных Самосправовань** за участи віце статс-секретаря др. Чабы Латорцаї. На агенду засідання были внесені слідувучі вопросы: проект закона за бюджет на 2014. рук, выборы 2014 рока, бесіда діректора видавательства Sroatica Чабы Горвата за днешність и будучность національного книговыдаваня.

27.: **Провбда крыла** – пуд сакым титулом у Актовуй Салі Горожанського Дома VIII. района Будапешта тримали културный вечар майновуй генерації мадярських літераторув Пудкарпатя. Акція была організована Мадярським Обществом Пудкарпатських Писателюв, Поетув и Умілцюв. Модератором вечара був історик, писатель и новинарь Янош Лендел. Гості: історик літературы, редактор періодикы „Együtt” (Ведно) Ласлов Чордаш, історик и писатель Елеонора Ковач, поет и рок-музыкант Гергей Морчак, писатель Чіла Гайош.

Октовбер

19.: Пуд егидов РНС вароша Тісавошварі и Музея имени Пала Вошварі тримали **День Русинськый Културы**. Праздник отворила председатель ВРС Віра Гіріц. З привітственов бесідов выступили председатель Департамента Націоналностюв

Міністерії Трудовых Ресурсув Ріхард Тірчі и правительственный повірений др. Дезе Віннаї. Културна програма зачала ся з выставкы „Наші грекокатолицькі памнятки у бюдськый салі”, по якуй одбыся Параклис пуд веденём преподобного о. Томаша Ліпчака, прозвучав выступ изгядователя у области етнографії Базиля Мігалья Теленко „Русинські традиції у глядилі гастрономії”.

19.: Пуд організаціїв Столичного РНС Будапешт-Терезвароша у грекокатолицькому храмі на площаді Руж тримали **акцію памняти Ігнаца Рошковича** мл. Сяту Літургію откончив Др. Іштван Габор Челені. Програму продовжовав выступ председателя Терезварошського Русинського НС Др. Маріанны Лявинец на тему „Умілський путь Ігнаца Рошковича”. Акція закончила ся фуршетом.

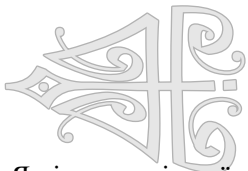
24.: У авлі мішколцьскый Бібліотеки иностранных языков Лёврінца Сабова пуд організаціїв Регіонального Русинського Національного Самосправованя области БАЗ и Русинського Національного Самосправованя вароша Мішколця тримали конференцію на тему „**Матеріалні памнятники славянського писемства на сіверо-восточнуй теріторії Мадярщины**”.

З докладом выступили гості – умілствознатель Др. Сілвестер Тердик и заміститель діректора мішколцьского Музея Отто Германа Др. Арнолд Товт. На выставці из сховища участники мали возможность побзерати красні памнятки славянського писемства.

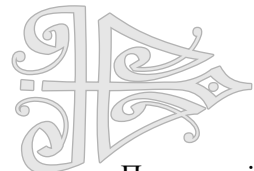
26.: **Всдержавное Русинське Самосправованя тримало очередное засідання.** Окрем слуханя актуальных фінансово-газдувських звітув, было принято рішення з вопросув голошения номінантув на премію Антонія Годинкы 2014. рока; присудження школьной стіпендії од ВРС

26.: Пуд організаціїв Вамошуйфалуського Русинського Національного Самосправованя у керетох Дня Русинськый Културы тримали традиційний **Літературный вечар**, у котрум ся зучастнив межи иншыма и літератор Габор Гаттінгер-Клебашко.

Русинський отпуск у Шайовпалфалі

Як ісьме ся і надіяли, отпуск у Шайовпалфалі отбив ся и сёго рока. Ку чудотворному образу Богородиці, котров є позната містна грекокатолицька церьков, зясь ся посходили и позіждали ся паломники з цілуй Мадярщини.

Приятно, же на сей раз мадярські паломники принимали гості не лем из Ужгорода (пятеро молодых богословув, котрі, ги и минулого рока радовали притомных красныма голосами), айбо и з Бачкы, вудкы на велику автобусі довезло ся повыше пятьдесят Русинув из 5 тамошних парохій пуд веденём трьох парохув (таку кулькість люди не мож было розмістити у єднум містнум Паломницькум Домі, так же были вни росквартильовані межи містныма Русинами и обывателями Гёрёмбеля и Мучоня). Така стріча є знаком хоть лем символічного єдиненя не лем братув во Христі, айбо и єдного народа. Ипен из сіх боршодських міст даколи, сперед булше ги 250 рока, одийшли на Нижницю, як они самі називають масні землі Бачкы и Срїма, предкы днешнього русинського анклава у Сербії и Горватії. Также красного дня кунця літа ведно з Др. Атаназом Оросом, єпископом-єгзархом Мішколцького Апостолського Єгзархата и священниками, котрі му помагали, молили ся пуд образом Шайовпалфаласькуй Богородиці повыше пятьсто вірникув. Словами не мож передати тоту красну и доймавучу до слез атмосферу у храмі и довкола нёго. Булшу часть сяточных служб тримали на церькувно-славянськум языкові, айбо доста ся говорило и

молило по русинськы и мадярськы. Перед недільнов Літургієв з бесідов за майстаршый, найденый у Мадярщині рукописный співаник (ірмологій) выступив познатый дірігент и музыкознатель Др.

Томаш Бубнов. Сякий екскурз у минулость правдивого професіонала у ской сфері з інтересом вуслухали вшыткі, включаючи и притомных містных прихожан, котрі, само собов, ужек дашто чули и переже за сей співаник, ибо вун був даколи писаний ипен містным дяком Фетьком, потомкы котрого (фамілія Фекете) дондесь жыють и суть добрі познавані у селі, булше того, русинський ренесанс днешнєсти злучений є ипен из сёв родинув, а Едіна Фекете, представитель маймолодуй генерації фамілії є председателём Містного Русинського Самосправованя. А сей цінный церькувний и історичный културный памятник, котрый є познатый межи спеціалістами ипен ги Шайовпалфаласький Ірмологій, хранить

ся днесь у Єгерськум архіві (поз. за йсе на с. 7.).

З добрым словом обернув ся ку людём и представитель Мадярського Уряда, заміститель ведучого Департамента з вопросув національных капчань Міністерії Трудовых Ресурсув Др. Мікловш Будаї, котрый пожелав русинськуй сполности далшого успішного фунгованя и розвоя (поз. бесіду у ціловині на с. 7.).

Братська стріча продовжовала ся и по церькувных діяньх у булш неформалнуй атмосфері коло богато приладжених їдженём и напйтками

столох у містностях селського самосправованя Шайовпалфалы. Усміхнені паломники и містні грекокатолики, жыва комунікація межі притомныма ясно прозраджовала добрі доимы от сякуй стрічі русиньскуй сполности каждого и не могла не радовати люблячое сердце паломника-християнина. Русинський отпуст успішно ся закончив, а люде, котрі ся зучастили у нюм сього рока, вже ся надівуть, же з Божов помочов и стараньом русиньських лідерув и веденєм Мішколцьского Апостолського Егзархата сяка стріча буде и на слідувучый рук.

Ред.

Наші гості

У краснуй атмосфері по сконченю Русинського Отпуста у Шайовпалфалі поінтересовали сьме ся у гостей сята їх доимами. Сподіваєме ся, же тоті курті інтервю передадут холь лем докус файну наладу и добру волю, котра фурт чувствовала ся межі учасниками церькувного и сосполного сята отцюзняных Русинув сёго рока.

Ред.

Святослав Задорожний (Ужгород):

Из нашуй днешной группы еден ем быв ту и минувлого рока. Приятно, же нас покликали ищи раз на йсе реалное єдинення грекокатоликув не лем рузных парохій, айбо паломникув из рузных краин світа и сёго рока. Співати не было про нас тяжко, языки суть неєднакі, айбо мелодії

єднакі, як ісьме увіділи и ту, межі грекокатоликув Мадярщины, Сербії и Украины. Добрі было и того, же многі люде говорят ту „по-нашому“, также было кому помочи нам, гостюм из Ужгорода и Бачкы, мінімізовати языковий баріер межі паломниками.

Наташа Грунчич (Руський Керестур):

Вшытко є файно, не вадить нам, же до-

вкола домінує мадярський язык. Мали сьме уквартильованя в Герембелю. Красне місто. Служба ту ся нам дуже полюбила, дуже красно співали крелики з Ужгорода. Прекрасно ту было вшытко про нас!

Иван Гарді (Руський Керестур):

Доимы маєме найліпші. Первый раз сьме ту в Мадярщині у братув грекокатоликув. Формовала ся група на базі парохії Руського Керестура, айбо суть межі нами и люде з Дюрдьова, Коцура, Бачиниць и Шіда. Так же ведно у автобусі нас 55 Русинув з п'ятьох грекокатолицьких парохій. Межі нами суть три сященики. Приятно были сьме дотї, же суть люде такі отворені ку нам, прийняли нас од ушыткого сердца, красно погостили. Чувствовали сьме ся як межі своїма, нияких баріерув не было.

о. Михал Малацко (Руський Керестур, парох):

Маєме уже десять роки егзархат про вшытких Русинув Сербії. Катедралну церьков маєме ипен у

Руськум Керестурі. До-
имы мам помішані, зна-
ете, же мы происходиме
з сіх міст, з шыршюй
околиці. На містных
цвинтарьох находиме
„наші” фамілії, чуєме
„нашое” співаня, айбо
язык є другый, не ро-
зумієме нич... Видиме,
же традиції zostали, же
сьме єден народ, з
єдного коріня. Айбо
такі были часы, же сьме
ся розийшли, а теперь

ані не годні сьме ся порозуміти... Также, з єдного
бока радість, же сьме ту, же сьме ся стрітили, айбо,
з другого бока, смуток, же не розумієме єден
другого. Кедь пугуєме дагде в Словакію вадь
Україну, розумієме хоть лем дашто, а ту нич. Много
води утїкло од 1918. рока, кедь нас розєдинили, в
Югославії ся не говорить по мадярськы, ту зясь
наopak, отбыла ся языкова асиміляція. Мы дома
службу тримлемє на церькувно-славянськум
языкови, казаня на русинськум. Євангеліє маєме по
русинськы. Свуй язык сьме двигнули на уровінь
літературного языка. Я все кажу, же наш
русинський язык, то є славянське есперанто! Мож
повісти, само собов, же нас добрі розумівуть всяды
по русинськум світї, шкода, же ту наші братя не
мали таку можность захранити языкові традиції... У
нас были такі можности, были сьме помішані з
іншыма народами, не было у нас домінантного
народа. Были Німці, Мадяры, Словакы, Горваты,
Сербы. Мы мали наш грекокатолицький обряд,
котрый нас व्यокремив од православного серб-
ського світа, урятовав нас сяким кіпом и од язы-
ковуй асиміляції. Будовали сьме свою автентичну
руснацьку культуру, розвивали свуй властный
літературный язык на основі народного. Само
собоу, же условия были про нас прихилні, айбо кібы
мы не любили твердо свуй язык, не честовали ревню
свої традиції, не мали бы сьме днесь, то што маєме.
Фурт треба было за тото бойовати. И днесь маєме
нові проблеми, вельо наших люди емігрують до
Канады, идуть за роботом, так ги даколы... У такий
тяжкий час, ги теперь, малі народы страдають на
самый перед. Вечшына нашуй інтелігенції уже є
там, так же переживаєме на майкрасні часы у
своей егзістенції. Маєме и мы много люди, котрі
страшили свуй русинський язык, а то є опасность,
же годні стратити и наші традиції, довкола котрых
годні сьме ся зєдинити, праві, ги ту. Традиції
стратити не мож, ибо дале иде трата ідентітета...

Такі події ги Великдень, Крачун суть частєв нашуй
душі, довкола таких сят ся знаєме зыйти доведна,
хоті многі з нас уже не говорят по нашому. То є
борьба за честованя властного ідентітета, а з
другого бока, за честованя наших вутцюв, матірюв,
наших предкув, котрі нам тото дали. Є на тото Божа
воля, инак бы сьме не дустали такі красні традиції!

*о. Йоаким Хо-
лошняї (Дюрдьов, па-
рох, архієрейський на-
містник):*

Прийшли сьме на
самый перед ку образо-
ви чудотворному Бого-
родиці нашуй, айбо,
мусай уповісти, же все
йдеме гев з великов
радістєв, ибо туй, на
Горниці, як мы кажеме,
по Боршодських, Зем-
плинських сєлох жили
даколи наші предкы

сперед тым, як привандровати на Долницю, у Бачку.
Я мам и свою властну мотівацію, вже-м не молодой
чоловік, так же глядам коріня своей фамілії. Знам,
же Холошняї были и бывавуть до днесь и ту, в
Мадярщині, и на днешнюм Пудкарпатю пуд
Севлюшом. У нас рахувуть, же Холошняї ся
обявили вже лем у Бачкі, айбо я ся тримлю того, же
наша фамілія має ту коріня, на Горниці. А теперь за
тот отпуст. Така форма комунікованя Русинув з
сосідніх країн є чудесна и, віруву, же помагать
каждому з нас. Є нас мало, айбо кедь видиме, же
сьме є, же егзістуєме по цілум світови, тото
помагать нам выживати у днешнюм світї.

*Ужгородські креликы:
Иван Дудура, Михайло Сидоран,
Святослав Задорожний, Михайло Дикун,
Юра Голіба*

Бесіда Др. Мікловша Будаї

Ваше Преосвященство Пана Єпископ,
Честована Панї Предсідатель, Панїї и Панове!

Из великим почестованєм и сердечно здоровлю ушыткых од имени правительства Мадярщины, а ипен од Департамента Релігійозных, Національных и Соспольных Капчань, а также Пана віце статс-секретаря Др. Чабы Латорцаї.

Мам за честь, же годеи єм быти притомным ту на Русинськум Отпустови – єдному з майважных праздникув русинства, де поприходжовали сятковати Русины здалека и зблизька, прийшли и містні Русины.

Правительство Мадярщины тримле за окрему цінность многовікову розмаитость своєю державы. Свідомое дозераня наших національных культур є не лем наших межинароднов повинностєв, айбо также и нашим довгочасовым національным интересум.

Важно, жебы жыючі у Мадярщинї національности, в интересох захраненя своєю культуры и ідентітета, были застаченї отповіднов сїтєв інституцій и муцныма сполностями.

За тото мусайным є застаченя фунгованя індивідуальных и сполностных національных прав, системы національных самосправовань и інституцій, котрі повинні составляти неодлучну часть мадарськуй правовуй системы.

Нашое правительство, зачинавучи од 2010. рока много зробило з цїлєв укріпленя прав національностей:

- Конституція
- Основный закон за права національностей
- Закон за процедуру выборув
- Закон за парламент
- Указ правительства за пережі напярмы фінансовых пудпоровань поєдных національных цїлюв
- Міністерський указ за націоналну стіпендію
- Рішеня правительства на основі предложєных, принятых и закріплєных у протоколов

межиправительських змішаных мєншыновых комісій и т. д.

Исе вшыткое є основныма межниками того, обы у демократичнуй системі інституцій закріпили были ся права національностей, интересы и автономія котрых бы ся не нарушовали.

Сякі событія, ги днешнєє є добрым случаем продемонстровати культурні цінности, спомнити за свої національні традиції, змуцнити самосвідомость и быти доведна з людьми, з якими у нас сполні цінности, радости, коріня и цїлі.

Язык національностей, матеріална и духовна культура, історичні традиції и иншакі особости суть частєв їх індивідуального и сполного ідентітета, а захраненя и дозераня сїх цінностей суть основныма їх правами и слободами.

Національний ідентітет, як указувуть данї, змуцнюють ся (при списаню обывательства 2011. рока Русинами зголосило ся 3882 особ, у три раз булше, ги 2001. рока).

Исе также є свідченєм того, же Русины добрі ся чувуть у нашу отцюзині, а, будучи частєв нашуй сполности, ростуть чиселно.

Правительство Мадярщины на національні самосправованя, національні організації и інституції, акції и таборы вуділять особое пудпорованя.

Довольте мені и зясь щиро гратуловати тым людєм, дякувучи котрым днесь жыє ищи культура, єствувуть її носителі и творителі, котрі організувуть сякі значні событія, котрі суть керетами про спознаваня и стрічі. Треба подяковати людєм, за яких мож тримати ся, з якими нас капчавуть духовні контакты, и які все прикладали свої силы ку захраненю суй сполности. Мам надію, же ся община буде все жыти и розростати ся!

Од щирого сердця вінчуу вам добруй налады на днешнюм праздникові!

Дякуу за позур.

Ірмологій села Шайовпалфала

У формованню і пудтриманню культури грекокатолицького церквунного співа Мадярщини і Карпатського ареала главна роля дустала ся рукописним і печатаным пісенным зборникум, котрі ся редіговали у василіанських монастирѣх Галичини і Карпатського регіона. Предметом сѣго куртого изгядованя є первий печатаний ірмологій, што увідів світло світа у Лембергу 1709. рока. Ся книга была написана дас по 100 роках по брест-литовськуї унії (1598) і 50 роках по унгарськуї унії (1646). Выдавателі, музыкално школовані василіанські отці лембергського Ставропегіонського монастиря у спередслові ку книзі твердо хранили традиції, котрі ся тычуть церквунного співаня. На се, видав, муцно ся акцентовало, ибо на галицькуї і карпатськуї теріторіѣх все булше і булше отваряли ся братами сѣго ордена такі церквунні школы, де діти, што родили ся на теріторії бываня грекокатолицькуї популації,

могли навчити ся ремеслум, поязаным з релігійным жывотом, што требовала от них церьков (іконописаня, різьба по дереву, переписованя і ілюстрація книг, і не в послідню міру, веденя літургійного співаня). Сі школы фунговали у вароших (Лемберг, Перемышль, Санок, Станіслав, Мункач, Унгар) і были поязані з монастирями (Жовква, Острож, Почаєв, Лавров, Доброміль, Красні Броды). На теріторії Мукачовського Єпископства за данима канонськуї візиты 1686. рока у булшости церквунных приходув были рукописні літургійні книги, котрі переписовали ся галицькыма молодыма учениками.

З данима 1686. рока збігать ся і інформація з протоколув візиты єпископа Михаїла Олшавського 1750. рока. З тых ипен часув походить і велми цінное про нас жерело, ірмологій села Шайовпалфала Боршодськуї жупы, котрый днесь находить ся у бібліотеці Егерського Єпископства. Ся рукописна нотна книга была написана у первуй четверти 18. віка Яношом (Фетько) Фекете у єднуї з василіанських школ. По навершенню у Шайовпалфалу сей молодой хлоп з помочов сѣї нотної книги вюг літургійный музыкальный живот, а єго потомкы онь до половкы 20. віка хосновали ся старославянськым ірмологієм.

Др. Томаш Бубнов

Товмачила: Рената Романюк

Русинський табір материнського языка у Балатонсепезді

Зясь пруйшов рук, і зясь настало літо, зясь мали сьме можность пообнимати своїх русинських цімборув у таборі материнського языка у Балатонсепезді. Ужек много рокув у організований Будапешт-Ліпотварошськым РС і єго председателєм Легелом Донатом табір зберавуть ся діти з Мучоня, Комловшкы, Будапешта і Пудкарпатья. Діти цілый рук готовлять ся ку представленню русинських співанок і танцюв, котры ся терпеливо і прецізно учили. И сѣго рока у таборі нас чекали сорголмошні помучники: Жофія і Станіслав Гайніші з Пудкарпатья, котрі своїма чудесныма голосами і русинськов бесідов у свої высше, ги вусямдесять рокув, каждый день знали зачудовати нас. Окремoe подякованя Ержиці Маркович, Еде Бірову і учителю Пейтерови Шімонови за організаційну роботу. Обы табір успішно фунговав мучоняне профінансовали аренду біціглюв: майшіковні крутили педала онь до Тіганя, а маймалі лем на околиці Ревфюлопа. Будапештянські Русины погостили нас змерзлинов. Зучастили

сьме ся на екскурзії на кораблі. Незабываємов была програма у Таполці на теріторії Балатонського Національного Заказника, а также проведена по нуй дискотека. Я думам, же много малых вошколашув найшли правдивых цімборув і в будучности будуть тримати капчаня єден з другим. Горді сьме на того, же чєтыри возрастні категорії знали сяк файно сотруди́ти, каждый радовав ся за успіх иншого, а коли прийшов час, тогды тяжко было прощати ся. Мали сьме серенчу і з погoдов, хоть у кунцєви августа і не надіяли сьме ся на сякоє тепло. Айбо нийна Жофія переговорила нас, же ангелув любить Господь, а мы вышуткі є ангелами, авадь так добрі было нам у таборі, же часто чули сьме ся на сємум небі.

Дякуєме Тобі, Балатонсепезд за файні дни, памятні програмы і перву любов.

Борбала Майорне Жебеші,

педагог з Мучоня, котра уже шєстий раз возила діти у сєь красний табір
Потовмачила: Рената Романюк

Перва декада “Русинського Світа”!

Восени 2003. рока, 1. октовбра, увідила світло світа наша днешня новинка. Кедь ряховати, же ані єдна русинська новинка (а было їх булше по первуй – „Церковнуй Газеті” 1856. рока) не вуходжовала у Будапешті за такый довгий час, мусиме признати - дожили сьме ся красного юбілея! Не мало воды стекло долу Дунайом, пережили сьме многое за йсі десять роки, айбо принятно, же регуларно перві сїм роки раз до місяця, а послїдні раз до двох місяцїв наші читателї дустали до рук свіжое число „Русинського Світа”, сосполну, інформаційну новинку Русинув Мадярщини.

Честовати сей праздник отцюзнянї Русини зобралися на Резіденції Вседержавного РС на улиці Дєрмот. На самый перед предсїдатель ВРС Віра Гіріц перед посланиками (они в тот день мали і свое очередное засїдана) и гостями сята тримала бесїду за десятьручну путь „Русинського Світа”, за люди, котрі зачинали роботу редакції. Спершу вуходжовав, ги и днесь, на двадцятїх боках, айбо матеріали по мадярськы и по русинськы ся не дублєвали, пузнійше пак цілий печатав ся по русинськы, а окреме, пуд редакцієв Марії Кішфалвіне Оргутай, вуходжовала мадярська прилога. Доброй слово заслужили Др. Іштван Мікогазі, первый отвічателный редактор, Др. Степан Лявинец, главный редактор, Др. Маріанна Лявинец и Томаш Бубнов, перві редакторы. Приятно, же первый умілський редактор Андрій Манайло, як и секретарь Ірина Скиба, трудять ся у редакції до днесь на благо русинськуй ідеї. Вуголосила панї предсїдатель и рішеня Собура ВРС – номіновати новинку „Русинський Світ” на честь ї десятиручного юбілея на Націоналну Премію Мадярщини и на Премію Антонія Годинки.

Другым пунктом сяточного засїдана было

слово од пудпорователя „Руськуй премії” из Праги Александра В. Гегалчія, котрый бесїдовав за йсю межинародну премію, котра ся дає русинськым и руськым авторум раз до рока. Його выступлїня не было нагодов на честованю русинськуй новинки, ибо премія 2013 рока не лем была передана первый раз мадярському авторови, айбо ищи ипен и днешнєму отвічателному редакторови „Русинського Світа” Др. Михайлу Капралю.

Гості сята нараз змерьковали, кедь поприходжовали, же інтерьер резіденції, котрый все був богатый и є образами умілцїв, ся фест поміняв. Вшытко стало ясно по выступлєню Александра Смолара, котрый отворив выставку образув нашого славного маляря Атаназя Фединця, спочилого 3. новембра 2012. рока. Сяким кіпом дух честованого Русина обстає ся межи своїма людьми, а образы, сотворенї ним за живота, служат нам на хосен.

Умілську часть сята успішно продовжовали гості из Пейча, співачка Зузанна Лебеда (р. Костик) и член ВРС Йосиф Чегілі, котрый акомпановав на гітарі исполненя поєднх народных русинських співанок и даскулько номерув из класичного репертоара, котрі з вдячностєв приняла притомна публика.

Організаторы сята, депутаты ВРС, РС XIV. района Будапешта, Др. Габор Теїмер, представитель Самосправованя Зуглова, и гості сята поклали вінці ку меморіальному деревляному знакови, установленому памняти спочилых Русинув.

Жыва комунікація участникув сята продовжила ся и дале у чудеснуй атмосфері за богатов гостинов, приладженов організаторами сята такой у містностєх резіденції ВРС.

Ред.

Діференцованос фінансовос пудпорованя Русинських Націоналных Самосправовань на 2013. рук (форінтув)

Будапешт

Будапешт II.	728 071
Будапешт III.	145 614
Будапешт IV.	169 883
Будапешт V.	0
Столичное Русинське Національне Самосправованя	1 438 425
Будапешт VI.	533 919
Будапешт VII.	одказано
Будапешт VIII.	242 690
Будапешт IX.	461 111
Будапешт X.	266 959
Будапешт XI.	533 919
Будапешт XIII.	533 919
Будапешт XIV.	1 116 375
Будапешт XVI.	1 067 837
Будапешт XVII.	194 152
Русинське Національне Самосправованя (XVIII.)	436 842
Будапешт XIX.	412 573

Область Баранё

Русинське Національне Самосправованя Пейча	339 766
--	---------

Область Бач-Кішкун

Русинське Національне Самосправованя Вароша Кечкемейта	одказано
--	----------

Область Боршод-Абов-Земплин

Русинське Національне Самосправованя Бошкова	97 076
Русинське Національне Самосправованя Болдогкёварайо	одказано
Русинське Національне Самосправованя Еделийна	169 883
Русинське Національне Самосправованя Ердёгорваті	одказано
Русинське Національне Самосправованя Вароша Фелшёжолца	48 538
Русинське Національне Самосправованя Філкегазы	800 878

Русинське Національне Самосправованя Городны	72 807
--	--------

Русинське Національне Самосправованя Геёвкерестура	одказано
--	----------

Русинське Національне Самосправованя Гомрогда	0
---	---

Русинське Самосправованя Іроты	169 883
--------------------------------	---------

Русинське Національне Самосправованя Кіштокая	242 690
---	---------

Русинське Національне Самосправованя Комловшкы	412 573
--	---------

Русинське Національне Самосправованя Міковгазы	849 416
--	---------

Регіональне Русинське Самосправованя Области Боршод-Абов-Земплин	41 098
--	--------

Русинське Національне Самосправованя Вароша Мішколц	194 152
---	---------

Русинське Національне Самосправованя Модёровшкы	0
---	---

Русинське Національне Самосправованя Поселеня Мучонь	776 609
--	---------

Русинське Національне Самосправованя Онода	436 842
--	---------

Русинське Національне Самосправованя Вароша Палгаза	703 802
---	---------

Русинське Національне Самосправованя Шайовлада	558 188
--	---------

Русинське Національне Самосправованя Поселеня Шайовпалфала	одказано
--	----------

Русинське Самосправованя Шайовпетрі	одказано
-------------------------------------	----------

Русинське Національне Самосправованя Шарошпотока	339 766
--	---------

Русинське Національне Самосправованя Шатораліауйгея	291 228
---	---------

Русинське Національне Самосправованя
Салонна

одказано

Русинське Національне Самосправованя Сікова
48 538

Русинське Національне Самосправованя
Тисауйвароша

121 345

Русинське Національне Самосправованя Толчвы
364 035

Русинське Національне Самосправованя
Вамошуйфалу

339 766

Область Фейер

Русинське Національне Самосправованя
Дунауйвароша

436 842

Русинське Національне Самосправованя
Сейкешфегейвара

одказано

Область Гайду-Бігар

Русинське Національне Самосправованя
Дебрецена

679 533

Русинське Національне Самосправованя
Гайдусобослова

одказано

Область Гевеш

Русинське Самосправованя Егера

одказано

Русинське Національне Самосправованя
Дендеша

194 152

Область Яс-Надькун-Солнок

Русинське Національне Самосправованя
Абадсалока

одказано

Русинське Національне Самосправованя
Терексентміклоша

одказано

Область Комаром-Естергом

Русинське Національне Самосправованя
Естергома

412 573

Русинське Національне Самосправованя
Нергешуйфалу

одказано

Область Пешт

Русинське Самосправованя Вароша Асовд
800 878

Русинське Національне Самосправованя
Біаторбадя

388 304

Русинське Національне Самосправованя
Будаёрша

0

Русинське Самосправованя Пештської Области
780 859

Русинське Національне Самосправованя Дабаша
121 345

Русинське Національне Самосправованя Ерда
461 111

Русинське Національне Самосправованя Гедёллэ
97 076

Русинське Національне Самосправованя Дёмрэ
121 345

Русинське Національне Самосправованя Ваца
1 261 989

Русинське Національне Самосправованя Вечеш
одказано

Русинське Національне Самосправованя
Верешедьгазы

121 345

Область Саболч-Сатмар-Берг

Русинське Національне Самосправованя
Ерпотока

одказано

Русинське Національне Самосправованя
Кішварды

169 883

Русинське Національне Самосправованя
Маріаповчи

242 690

Русинське Національне Самосправованя
Ніредьгазы

364 035

Русинське Національне Самосправованя
Рокомоза

72 807

Русинське Самосправованя Тімара

72 807

Русинське Національне Самосправованя Вароша
Тисавашварі

533 919

Честовані Читателі!

Май повну інформацію за живот Русинув Мадярщини годні сьте дустати на нашуй інтернет
стороні: <http://ruszin.com>

Ипен там у меню глядайте и електронну верзію нашуй новинки!

Krónika

Szeptember

7.: A Fővárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében a Rózsák terei görögkatolikus templomban megtartották a hagyományos **Kisboldogasszony ünnepét**. A Szent Liturgiát Dr. Cselényi István Gábor vezette.

13-15.: A Kárpátaljai Szövetség kárpátaljai együttműködő partnereivel közösen **XX. jubileumi találkozót** és rendkívüli vezetőségválasztó közgyűlést rendeztek Balatonföldváron. A találkozó Otthonom című kárpátaljai festőművészek kiállításával kezdődött, amelyet Kutlán András festőművész nyitotta meg. A kulturális program Georgina von Benza operaénekesnő és Marco De Prosperis zongoraművész koncertjével folytatódott. Kovács Sándor legújabb, Kárpátalja című filmjét is levetítették, és Fedinecz Csilla bemutatta Brenzovics László Nemzetiségi politika a visszacsatolt Kárpátalján 1939-1944 című könyvét. A rendkívüli vezetőség választó közgyűlésen sor került az új civil törvénnyel kapcsolatos feladatok meghatározása és a vezetőség megválasztása. A Kárpátaljai Szövetség és az Országos Ruszin Önkormányzat Együttműködési megállapodást kötött, amelyet ünnepélyes keretek között Damajnovics Imre, a Kárpátaljai Szövetség új elnöke és Giricz Vera, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke írta alá. A találkozó Katona Tamás emlékére ökumenikus istentisztelettel zárult.

20-22.: Pág szigetén a Magyarországi Horvátok Kulturális, Képzési és Szabadidő Központjában **megtartották az ONÖSZ tagok gyűlését** dr. Latorcai Csaba, az EMMI helyettes-államtitkárának részvételével. Az ülés témamegbeszélései: a 2014. évi költségvetési törvénytervezet és a 2014. évi választások, Horváth Csaba, a Croatica igazgatójának előadása a nemzetiségi könyvkiadás helyzetéről és jövőjéről. A program során az ülés résztvevői találkoztak Stipe Zrilic főispánnal és Zeljko Marcic, Pág polgármesterével.

27.: Szárnypróba címmel A kárpátaljai magyar irodalom legújabb nemzedéke **kulturális estet rendeztek** a VIII. kerületi Polgárok Háza Dísztermében a Kárpátaljai Írók, Költők, Művészek Magyarországi Közössége. Az est moderátora Lengyel János történész, író-újságíró, a vendégek között Csordás László irodalomtörténész, az Együtt folyóirat szerkesztője, Pusztai-Tárczy Beatrix közgazdász-író, Kovács Eleonóra történész-író, Marcsák Gergely rock zenész, költő és Hájas Csilla, író volt.

Október

18-20.: A Miskolci, a Sajóladai, a Kistokaji és az Ónodi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatok közös **zárándokumentot szerveztek** az ausztriai Máriacellbe. Bécs látványosságainak megkoronázása volt a Szent

Borbála /Barbara/ nagyvértanú nőről elnevezett görögkatolikus templomban, az ott élő hívekkel és szolgálatot tevő atyákkal együtt végzett egyházi szláv nyelvű Szent Liturgia.

19.: A Tiszavasvári Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat, a Vasvári Pál Múzeum és Baráti Kör megrendezésével tartották meg a **Ruszin Kulturális Napot**. A rendezvényt Giricz Vera, az ORÖ elnöke nyitotta meg. Köszöntőt mondtak Tircsi Richárd, az EMMI Nemzetiségi Főosztályának osztályvezetője és dr. Vinnai Győző kormány megbízott. A kulturális program Görögkatolikus egyházi emlékeink a büdi szobában című kiállítással kezdődött, ezt követte a Paraklisz, főtisztelendő Lipcsák Tamás vezetésével, végül elhangzott Telenkó Bazil Mihály néprajzkutató Ruszin hagyományok a gasztronómia tükrében című előadása.

19.: A Budapest Főváros Terézvárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében megtartották **ifjabb Roskovics Ignác megemlékezést** a Rózsák terei görögkatolikus templomban. A Szent Liturgiát Dr. Cselényi István Gábor celebrálta. A program Dr. Lyavinecz Marianna, a Budapest Főváros Terézvárosi Ruszin Önkormányzat elnökének Roskovics Ignác életműve című előadásával folytatódott. Ezt állófogadás követte.

24.: A Miskolci Szabó Lőrinc Idegen Nyelvű Könyvtár előadó termében a BAZ Megyei Területi Ruszin Önkormányzat és a Miskolc Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségű Önkormányzat rendezésében

A szláv írásbeliség tárgyi emlékei Északkelet Magyarországon címmel konferenciát tartottak. Az előadó vendégek Dr. Terdik Szilveszter művészettörténész és Dr. Tóth Arnold, a Miskolci Herman Ottó Múzeum igazgató-helyettese volt. A tárolókban a szláv írásbeliség emlékeiben gyönyörködhattunk.

26.: **Megtartotta soron következő ülését az Országos Ruszin Önkormányzat.** Az időszerű pénzügygazdálkodási beszámolók mellett döntés született a 2014.évi Hodinka Antal Díj jelöltjeiről és az ORÖ tanulmányi ösztöndíj odaítélése ügyében.

26.: Az Országos Ruszin Önkormányzat Székházában rendezték meg a **10 éves a „Ruszin Világ”** rendezvényt.

26.: Vámosújfalui Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében a Ruszin Kultúra Napja alkalmából megtartották a hagyományos **irodalmi estet**, amelyen részt vett Hattinger-Klebáskó Gábor irodalmár.

Ruszin Búcsú Sajópálfalán

Mindannyiunk öröme, az idén is volt búcsú Sajópálfalán. A csodatevő Szűzanya kegyképéhez, melyről híres az itteni görög katolikus templom. Magyarország egész területéről jöttek ide zarándokok. Öröndetes tény, hogy most a magyar búcsújárók nem csak ungvári vendégekkel (öt fiatal kispappal, akik a tavalyi évhez hasonlóan gyönyörű hangjukkal szereztek meglepetést a közösségnek) ünnepelhettek, hanem Bácska öt parókiájából érkezett 55 fős csoporttal is. A zarándoklatot három parókus vezette, a vendégeket a sajópálfalai zarándokházban, valamint görömbölyi és műcsonyi ruszin családoknál szállásolták el. Az ilyen találkozók nem csak a Krisztusban való szimbolikus egyesítést jelentik, hanem egy népet is. Épp ezekből a borsodi helységekből több mint 250 éve vándoroltak ki Nizsnicára – ahogy ők maguk nevezték, a termőbb, feketébb bácskai és szerémségi földekre a mostani szerbiai és horvátországi ruszin kisebbség ősei. Ezen a szép nyárutói napon a Miskolci Apostoli Exarchátus püspök-exarchája, dr. Orosz Atanázsal és a neki segítő papokkal együtt több mint ötszáz hívő imádkozott a Sajópálfalai Szűzanya kegyképe előtt. Lehetetlen szavakba önteni és átadni azt a csodálatos, könnyekig megható hangulatot, mely körbelengte a templomot és környékét. Az ünnepi szertartások nagyobb részét egyházi szláv nyelven tartották, a prédikációkat ruszinul és magyarul. A vasárnapi Szent Liturgia előtt az ismert karnagy és zenetudós Dr. Bubnó Tamás ismertette a Magyarországon talált legrégebbi, kézzel írott énekeskönyvet az irmologiont. Ezt a múltba történő szakértői kalandozást érdeklődéssel hallgatták a jelenlévők, ideértve a helybéli hívőket, akik már természetesen korábban is hallottak erről az énekeskönyvről, mivel valamikor a helybeli Fetko

nevű kántor írta azt. A kántor leszármazottai (a Fekete család) most is a faluban élnek, sőt, a ruszin újjászületés épp ezzel a családdal kapcsolódik össze, és a legfiatalabb generáció képviselője Fekete Edina a Sajópálfalai Ruszin Önkormányzat elnöki tisztségét tölti be. Ezt az értékes egyházi, történelmi és kulturális emléket, mely a szakemberek között Sajópálfalai Irmológiumként ismert, az Egri Érseki Könyvtárban őrzik.

A Magyar Kormány képviselője, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Nemzetiségi Kapcsolatok Főosztályának helyettes vezetője, Dr. Budai Miklós köszöntő szavakkal fordult az ünneplőkhöz, méltatta az eddig elért sikereket és további fejlődést kívánt a ruszin közösségnek. (lásd még a 15. oldalon).

A baráti találkozó közvetlenebb formában folytatódott Sajópálfala Önkormányzatának Dísztermében, a finom étkektől roskadozó asztaloknál. A zarándokok és a helyi görög katolikusok közötti élénk, jókedvű társalgás arról tanúskodott, hogy a ruszin közösség tagjai sokat kapnak az ilyen találkozóktól, feltöltődnek, melengeti szívüket, őszintén örülnek egymásnak. A Ruszin Búcsún résztvevők pedig abban bíznak, hogy Isten segítségével, a Miskolci Apostoli Exarchátus, az ORÖ, a sajópálfalai önkormányzati és egyházi vezetői közös munkájának eredményeként jövőre is létrejön a találkozó.

Köszönjük Dr. Orosz Atanáz püspök atyának, Polgári László parókus úrnak és kedves Feleségének, Fekete Zoltán polgármester úr és kedves Feleségének, Fekete Edina, a Ruszin Önkormányzat elnökének és lelkes segítőiknek a Ruszin Búcsú szervezésében és megrendezésében végzett áldásos tevékenységüket.

Szerk.

Vendégeink

A jó hangulatban véget ért Ruszin Búcsú után megkérdeztük a vendégeket, hogy érezték magukat, hogy tetszett nekik az ünnep. Reméljük, hogy a rövid interjúkból fény derül a hibátlan szervezésre, a szeretetteljes légkörre, amit érezni lehetett a ruszinok ünnepének egyházi résztvevői és a hazánkban élő ruszinok között.

Szerk.

Zadorozsnij Szvjatoszláv (Ungvár):

A mostani csoportunkból csak én voltam itt tavaly. Örülök, hogy újból meghívtak minket a magyar görögkatolikusok erre az ünnepre, melyre az idén nem csak az ország minden tájáról jöttek zárandokok, hanem a világ több országából is. Az éneklés nem jelentett nehézséget számunkra, igaz, a nyelvek

különbözőek, de a dallam ugyanaz, amit itt is tapasztaltunk magyarországi, szerbiai és kárpátaljai görög katolikusok között. Az is jólesett, hogy itt sokan a „mi nyelvünkön” beszélnek, így többen segítettek nekünk, Ungvárról és Bácskából érkező vendégeknek áthidalni a búcsújárók közötti nyelvi akadályokat.

Gruncsics Natasa (Russzkij Keresztúr):

Minden rendben van, nem zavar minket, hogy körülöttünk magyarul beszélnek. Görömbölyön biztosítottak számunkra szállást. Szép hely. Nagyon tetszett nekünk itt az istentisztelet, nagyon szépen énekeltek az ungvári kispapok. Csodálatosan érezzük magunkat!

Gárdi Iván (Russzkij Keresztúr):

Nagyszerű benyomásokat szereztünk itt. Először vagyunk Magyarországon, a görög katolikus testvéreknél. A csoport többsége Russzkij Keresztúr parókia hívei, azonban vannak köztünk gyurgyóiak, kocuriak, ruszinok Bacsiniból és Sidából is. Összesen 55 ruszin érkezett öt görögkatolikus parókiából. Három pap is jött velünk. Nagyon örültünk, hogy a vendéglátók nyitottak, őszinték voltak hozzánk, jól fogadtak,

megvendégelték minket. Otthon éreztük magunkat.

Michail Malacko atya (Russzkij Keresztúr, parókus):

Már tíz éve működik exarchátusunk minden szerbiai ruszin számára. Székesegyházunk épp Russzkij Keresztúrban helyezkedik el. Vegyes érzelmekkel állok most itt, mert mint ismeretes,

ezekről a helyekről származunk mi is. A helyi temetőben ismerős neveket látunk a sírköveken, a mi énekeinket halljuk, de a nyelv ismeretlen, nem értünk semmit... Látjuk, hogy a hagyományok fennmaradtak, egy néphez tartozunk, egy töből fakadunk. Voltak azonban olyan idők, amikor eltávolodtunk egymástól, most pedig nem értjük egymás szavát... Egyrészt örülünk, hogy itt vagyunk, hogy találkoztunk, másrészt, pedig szomorúak vagyunk amiatt, hogy nem értjük egymás nyelvét. Ha Szlovákiába vagy Ukrajnába megyünk, legalább valamit értünk, de itt semmit. Sok víz folyt le 1918 óta, amikor szétválasztottak minket, Jugoszláviában nem beszélnek magyarul, itt meg szláv nyelven, megtörtént a nyelvi asszimiláció. Otthon mi egyházi szláv nyelven misézünk, ruszin nyelven prédikálunk. Van ruszin nyelvű evangéliumunk. Nyelvünket irodalmi szintre emeltük. Mindig azt mondom, hogy ruszin nyelvünk felér egy szláv eszperantóval! Elmondhatjuk, hogy minket jól értenek a ruszin világban mindenhol, kár, hogy itteni testvéreinknek nem volt lehetőségük megőrizni nyelvi tradícióikat... Nekünk volt ilyen lehetőségünk, mivel más népekkel keveredtünk, nem volt köztünk domináns nép. Voltak néme-

tek, magyarok, szlovákok, horvátok, szerbek, de nekünk volt saját görög katolikus szertartásunk, mely különbözött a szerbiai pravoszláv világtól, és így módon megmentett minket a nyelvi asszimilációtól. Fejlesztettük autentikus rusznák kultúránkat, saját irodalmi nyelvünket a népi nyelv alapján. A körülmények természetesen, kedvezőek voltak számunkra, de ha nem szerettük volna anyanyelvünket, nem becsültük volna hagyományainkat, nem rendelkezünk most azzal, amink van. Sokat kellett ezért küzdenünk. Most ismét új gondokkal kell szembenéznünk, sokan közülünk kivándorolnak Kanadába, munkát keresve, ugyanúgy, mint valamikor... Az ilyen nehéz időket a kis népek szenvedik meg a legsúlyosabban. Az értelmiségiek jelentős része már szerte a világban dolgozik, mi is jobb időkre várunk fennmaradásunkat illetően. Nálunk is sok ember már nem beszél ruszinul, fennáll annak a veszélye is, hogy elveszítjük hagyományainkat is, melyek egyesítették minket. A hagyományokat nem veszíthetjük el, mert ez identitásunk feladását vonja maga után... Az olyan ünnepek, mint a Húsvét és Karácsony lelkünk részei. Az ilyen alkalmakkor összegyűlünk, beszélgetünk, még ha sokan már nem is

beszélnek nyelvünket. Egyrészt, küzdenünk kell identitásunk megbecsüléséért, másrészt szüleink, ősünk megbecsüléséért, akiktől kaptuk. Isten akarata volt az, hogy ilyen szép hagyományokat kaptunk!

*Joakim Holozsnyai
atya (gyurgyói parókus,
főhelynök):*

Először a Csodatévő Szűzanyánk kegyképéhez mentünk, de be kell vallanunk, hogy nagy örömmel jövünk ide mindig, mert itt a Felvidéken, a borsodi és zempléni falvakban éltek ősünk is, mielőtt az alföldre, Bácskába vándoroltak volna. Személyes motivációm is van, már nem vagyok

fiatal, tehát keresem a családfámat. Tudom, hogy Holozsnyaiak voltak és vannak is, itt is, Magyarországon, Kárpátalja területén, Nagyszőlös mellett is. Nálunk azt tartják, hogy a Holozsnyaiak Bácskából származnak, de én úgy gondolom, hogy családunk gyökerei itt vannak, a Felvidéken. Ami pedig a mostani búcsút illeti, szerintem a szomszédos országokban élő ruszinok ilyen fajta kommunikációja csodálatos, és azt hiszem, nagyban segít mindnyájunknak. Kevesen vagyunk, de amikor látjuk, hogy létezőnk világszerte, akkor könnyebb megbirkóznunk a mai kor kihívásaival.

Fordította: Tudlik Ferencné

*Az ungvári kispapok:
Ivan Dudura, Michajlo Szidorán,
Svjatoszláv Zadorozsnij, Michajlo Dikun, Holiba Jura*

Честовані Читателі!

Май повну інформацію за живот Русинув Мадярщини годні сьте дустати на нашу інтернет сторін: <http://ruszin.com>

Ипен там у меню глядайте и електронну верзію нашу новинку!

Tisztelt Olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről WEB oldalunkon találhatnak:

<http://ruszin.com>

Ugyanitt található meg lapunk elektronikus verziója!

Dr. Budai Miklós köszöntője

Excellenciás Püspök Úr, Tisztelt Elnök Asszony, Hölgyeim és Uraim!

Nagy tisztelettel és szeretettel köszöntök mindenkit Magyarország Kormányának, azon belül az egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkárság nevében illetve Dr. Latorcai Csaba Helyettes Államtitkár Úr nevében.

Megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek a Ruszin Búcsún – melyen a messziről vagy közelebről érkezett, illetve helyben lakó ruszinok és az ő barátaik ünnepe, így azt gondolom, hogy a ruszinság egyik legfontosabb ünnepe.

Magyarország Kormánya különleges értéként tekint az ország több évszázadon átívelő sokszínűségére.

A nemzetiségi kultúránk tudatos ápolása nemcsak nemzetközi kötelezettségvállalás, hanem hosszú távú nemzeti érdek is.

Fontos, hogy a Magyarországon élő nemzetiségek megfelelő színvonalú intézményhálózattal és erős közösségekkel rendelkezzenek kulturális önazonosságuk megőrzése és erősítése érdekében.

Ehhez szükséges, hogy a nemzetiségek egyéni és közösségi jogai, a nemzetiségi önkormányzati rendszer pillérei, a nemzetiségi intézményrendszerek működésének biztosítása a magyarországi jogrendszer szerves részét képezzék.

Kormányunk 2010 óta sokat tett annak érdekében, hogy a nemzetiségi jogok megerősödjenek:

- az Alkotmány
- a nemzetiségek jogairól szóló sarkalatos törvény
- a választási eljárásról szóló törvény
- az országgyűlésről szóló törvény
- az egyes nemzetiségi célú előirányzatokból nyújtott támogatásokról szóló kormányrendelet
- a nemzetiségi ösztöndíjról szóló miniszteri rendelet
- az egyes kormányközi kisebbségi vegyes bizottságok által elfogadott jegyzőkönyvekben foglalt ajánlások kormányhatározatai és stb.

mind fontos mérföldkövei annak, hogy a demokratikus intézményrendszerekben a nemzetiségek jogai

megjelenjenek és érdekeiket, autonómiájukat sérelem ne érhesse.

Az ilyen események, mint a mai jó alkalmat teremtenek arra, hogy bemutassák kulturális értékeiket és egyúttal emlékezzenek saját nemzetiségi hagyományaikra, erősítsék identitásukat és olyanokkal lehetünk együtt, akikkel közösek az értékeink, örömeink, a gyökereink, céljaink.

A nemzetiségek nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája, történelmi hagyományai, valamint más sajátosságai egyéni és közösségi önazonosságuk része, ezen értékek megőrzése és ápolása alapvető joguk.

A nemzetiségi identitás - a számokból ez olvasható ki - erősödik (a 2011.-es népszámláláskor 3882 fő nyilatkozott ruszin nemzetiségéről, háromszor annyi, mint a 2001.-es népszámláláskor).

Ez is azt jelzi, hogy a ruszinság jól érzi magát hazánkban és annak részét képezve gyarapodik.

Magyarország Kormánya nemzetiségi önkormányzatokat, a nemzetiségi szervezeteket, fenn-

tartott intézményeiket, rendezvényeiket, táborait kiemelten támogatja.

Engedjék meg, hogy erről a helyről is sok szeretettel gratuláljak azoknak, akiknek köszönhető, hogy ma még él a kultúra, vannak hordozói és művelői és vannak, akik ilyen nagyszabású rendezvényeket szerveznek, keretet adva bemutatásának és a találkozásnak. Azoknak kell köszönetet mondanunk, akikbe lehet kapaszkodni, akikkel láthatatlan lelki kötelék fűz minket össze, akik mindig tettek azért, hogy megmaradjon ez a közösség. Remélem, hogy ez a közösség mindig élő és gyümölcsöt hozó lesz!

Tiszta szívből kívánom, érezzék jól magukat az ünnepségen!

Köszönöm, hogy meghallgattak.

A sajpópfalai Irmologion

A magyarországi és Kárpátok-vidéki görög katolikus énekkultúra kialakulásában és ápolásában a legfontosabb szerep a galíciai és Kárpátok-vidéki bazilita monostorokban szerkesztett, kéziratos és nyomtatott énekeskönyveknek jutott. Jelen tanulmány tárgya az 1709-ben Lembergben kiadott első nyomtatott irmologion. Ez a könyv kb. 100 évvel

készült a breszt-litovszki unió (1598) és 50 évvel az ungvári unió (1646) létrejötte után. Kiadói, a lembergi Sztavropégion kolostor zeneileg képzett bazilita atyái a könyv előszavában erőteljesen egységesítő álláspontot képviselnek a szertartásokon felhangzó éneklés szempontjából. (ld. alább). Erre valószínűleg azért fektettek nagy hangsúlyt, mert a galíciai és kárpátaljai területeken is egyre-másra létesültek azok az egyházi, rendtársaik által irányított iskolák, melyekben a görög katolikus populáció által lakott területeken született gyermekek elsajátíthatták az egyházuk által megkívánt vallásos

életmódhoz kötődő mesterségeket. (ikonfestés, fafaragás, könyvmásolás-illusztrálás és nem utolsósorban a liturgikus éneklés irányítása). Városokban (Lemberg, Premysl, Szanok, Szambor, Stanislaw, Munkács, Ungvár) és monostorokhoz kötődve (Zsovkva, Osztrozs, Pocsájev, Lavrov, Dobromil, Krászni Brod) fejtették ki oktató-nevelő munkájukat ezek az iskolák. A munkácsi püspökség területén 1686-ban tartott kánoni vizitáció adatai szerint az egyházközségek nagy részében voltak kézzel másolt liturgikus könyvek, melyeket a Galíciából hazatérő ifjak másoltak tanulmányaik során.

1750-ben Olsavszky Mihály püspök vizitációjának protokollumaiban is az 1686-ossal megegyező megállapításokkal találkozhatunk. Ebből az időből számunkra igen értékes forrás a Borsod megyei Sajtópfalán használt, s jelenleg az Egri Érseki Könyvtár tulajdonában lévő irmologion. Kézzel írott kottás könyv, mely a 18. század első harmadában íródott Fekete (Fetko) János által valamelyik bazilita iskolában. A fiatalember hazatérve Sajtópfalára ennek a könyvnek segítségével irányította a község liturgikus zenei életét, s utódai a 20. század közepéig használták az ósláv kottás könyvet. Sokan voltak akkoriban, akik szintén ezt az utat járták be.

Dr. Bubnó Tamás

Ruszin nyelvi tábor Balatonszepezden

Ismét eltelt egy év, ismét eljött a nyár, ismét magunkhoz ölelhattük ruszin barátainkat Balatonszepezden a ruszin nyelvi táborban. Hosszú évek óta a Budapest Belváros-Lipótváros Ruszin Önkormányzat, elnöke Donáth Lehel, által szervezett táborba érkeznek gyerekek Múcsonyból, Komlóskáról, Budapestről és Kárpátaljáról. A gyerekek egy évig készülnek arra, hogy bemutassák, milyen ruszin dalokat, táncokat tanultak az év folyamán. Ebben az évben is lelkes segítők vártak bennünket: Hájniss Zsófia és Sztaniszláv Kárpátaljáról, akik gyönyörű hangjukkal, izes ruszin beszédükkel, no meg nyolcvan egynéhány éves korukkal naponta elkápráztattak minket. Köszönet Markovics Erzsébetnek, Bíró Ede és Simon Péter tanár úrnak szervező munkájukért. Mi, Múcsonyiak kerékpárok kölcsönzésével járultunk hozzá a táborozás sikeréhez: az ügyesebbek egészen Tihanyig kerekkeztek, a kisebbek Révfülöpi lehetőséggel is beérték. A Budapesti ruszinok meghívtak bennünket fagyalatozni. Részt vettünk hajókiránduláson és felejthetetlen volt Tapolcán a tavas barlangban való csónakázás. Volt gyalogtúra, számos esti program, amelyet jól sikerült disco követett. Úgy gondolom, hogy sok kisdíák igaz

barátokra talált, a jövőben tartják majd a kapcsolatot egymással, követik sorsuk alakulását. Büszkeséggel töltött el bennünket, hogy négy korosztály milyen szeretetben tudott együtt dolgozni, mindenki örült egymás sikerének és alig akarták egymás kezét elengedni a búcsúzáskor. Az időjárás is kegyes volt hozzánk, hiszen augusztus végén már nem számítottunk ilyen jó időre. Zsófi néni viszont meggyőződött bennünket arról, hogy az angyalokat szereti az Isten és mi mindnyájan angyalok vagyunk, legalább is olyan nagyszerűen éreztük magunkat, hogy sokszor szinte a fellegekben jártunk.

Köszönjük Neked Balatonszepezd a szép napokat, a felejthetetlen programokat és a diák-szerelmeket.

Majorné Zsebesi Borbála,
pedagógus Múcsonyból, aki már hatodik
alkalommal
táboroztatott ezen a gyönyörű helyen

A Ruszin Világ 10 éves évfordulója!

2003 ősz októberében jelent meg folyóiratunk első száma. Ha belegondolunk abba, hogy ruszin lap (több is megjelent az első, a 1856-os kiadású „Egyházi Hírlap” után), ilyen hosszú ideig nem jelent meg Budapesten, meg kell hagyni – szép évfordulót értünk meg! Sok víz folyt le a Dunán a tíz év alatt, sok minden történt, de öröndetes, hogy az első hét év folyamán az olvasók havonta kézhez kapták a friss számot. Jelenleg a „Ruszin Világot,” a magyarországi ruszinok közérdekű, tájékoztató folyóiratát a közösség tagjai kéthavonta olvashatják.

Az Országos Ruszin Önkormányzat Gyarmat utcai Székházában gyűltek össze a hazai ruszinok ennek a jeles eseménynek a megünneplésére. Az ünnepséget Giricz Vera, az ORÖ elnöke nyitotta meg. Ünnepi köszöntőjében a jelenlévő ORÖ képviselők, (akik aznap rendes ülésen vettek részt) és a vendégek előtt szólt a „Ruszin Világ” tízéves útjáról, azokról az emberekről, akik kezdettől fogva szerkesztették a lapot. Az első példányok, mint most is, húsz oldalon jelentek meg, valamint Kisfalviné Ortutay Mária szerkesztésével magyar nyelvű melléklet is. Dicséret illeti az első felelős szerkesztőt, dr. Mikóházi Istvánt, a főszerkesztőt, dr. Ljavinyec Sztjepánt, az első szerkesztőket, dr. Lyavinecz Mariannát és Bubno Tamást. Öröndetes, hogy az első művészeti szerkesztő, Manajlo András és Szkiba Irén, a szerkesztőség titkára a mai napig tevékenykednek a folyóirat megjelentetésében.

Az elnök asszony kihirdette az ORÖ Közgyűlésének határozatait, amelyek szerint a „Ruszin Világ” szerkesztőségét, 10 éves jubileuma alkalmából előterjeszti a Nemzetiségi Díjra és a Hodinka Antal Díjra.

Az ünnepi ülés második napirendi pontja a „Ruszká Premija” képviselőjének, a prágai Alexander

V. Gegálcsi felszólalása volt, aki bemutatta ezt a nemzetközi díjat, amelyet orosz és ruszin szerzőknek évente egyszer adományoznak. Felszólalása, amely a ruszin lap ünnepélyén hangzott el időszerűnek bizonyult, mivel a 2013. díjat most először ítélték oda magyar szerzőnek, mégpedig az évfordulóját ünneplő „Ruszin Világ” jelenlegi felelős szerkesztőjének, dr. Káprály Mihálynak jutott ez a megtiszteltetés.

A vendégek azonnal észrevették, hogy a székház előtere - amelynek falait mindig is festmények díszítették – teljesen megváltozott. Szmolár Sándor festőművész megnyitójának meghatározó szavait meghallgatva megértettük a változás okát, hiszen a 2012. november 3-án elhunyt híres festőművészünk, Fedinecz Atanáz kiállításának műveiben gyönyörködhattunk. Ily módon a nagyra becsült ruszin szelleme köztünk marad, az általa festett képek pedig közösségünk életének részévé váltak.

Az ünnepi műsort a Pécsről érkező énekesnő Lebeda Zsuzsanna, (szül. Kosztik) és az ORÖ képviselője, Csehily József – aki gitáron kísért a ruszin népdalokat és komolyzenei darabokat – szolgáltatották. A közönség hálás köszönettel fogadta a lelkének oly kedves műsort.

Az ünnepi rendezvény sorozat szervezői az ORÖ, a Budapest-Zugló Ruszin Önkormányzatának képviselői és Budapest-Zugló Önkormányzatának aljegyzője Dr. Teimer Gábor, valamint a vendégek megkoszorúzták az elhunyt ruszinok emlékére felállított kopjafát.

Az ünnep résztvevőinek élénk társalgása baráti légkörben tovább folytatódott az ünnep szervezői által gazdagon megterített asztalnál.

Szerk.

Fordította: Tudlik Ferencné

Ruszin nemzetiségi önkormányzatok 2013. évi feladatalapú támogatása

Budapest

Budapest II.	728 071
Budapest III.	145 614
Budapest IV.	169 883
Budapest V.	0
Fővárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	1 438 425
Budapest VI.	533 919
Budapest VII.	érvénytelen
Budapest VIII.	242 690
Budapest IX.	461 111
Budapest X.	266 959
Budapest XI.	533 919
Budapest XIII.	533 919
Budapest XIV.	1 116 375
Budapest XVI.	1 067 837
Budapest XVII.	194 152
Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat (XVIII.)	436 842
Budapest XIX.	412 573

Baranya Megye

Pécsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	339 766
---------------------------------------	---------

Bács-Kiskun Megye

Kecskemét Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	érvénytelen
--	-------------

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye

Baskói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	97 076
Boldogkőváraljai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	érvénytelen
Edelényi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	169 883
Erdőhorváti Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	érvénytelen
Felsőzsolca Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	48 538
Filkeháza Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	800 878
Garadnai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	72 807
Hejőkeresztúr Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	érvénytelen
Homrogi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	0

Irotai Ruszin Önkormányzat

Irotai Ruszin Önkormányzat	169 883
Kistokaj Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	242 690
Komlósikai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	412 573
Mikóházai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	849 416
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Ruszin Önkormányzat	41 098
Miskolc Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	194 152
Mogyoróskai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	0
Múcsony Nagyközség Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	776 609
Ónodi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	436 842
Pálháza Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	703 802
Sajólad Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	558 188
Sajópálfa Község Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	érvénytelen
Sajópetri Ruszin Önkormányzat	érvénytelen
Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	339 766
Sátoraljaújhely Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	291 228
Szalonna Község Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	érvénytelen
Sziksói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	48 538
Tiszaújvárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	121 345
Tolcsvai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	364 035
Vámosújfalui Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	339 766

Fejér Megye

Dunaújváros Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	436 842
Székesfehérvári Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	érvénytelen

Hajdú-Bihar Megye

Debrecen Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi
Önkormányzat

679 533

Hajdúszoboszlói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
érvénytelen

Heves Megye

Egri Ruszin Önkormányzat

érvénytelen

Gyöngyösi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
194 152

Jász-Nagykun-Szolnok Megye

Abádszalók Város Ruszin Nemzetiségi
Önkormányzat

érvénytelen

Törökszentmiklósi Ruszin Nemzetiségi
Önkormányzat

*érvénytelen***Komárom-Esztergom Megye**

Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat Esztergom
412 573

Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat Nyergesújfalú
érvénytelen

Pest Megye

Aszód Város Ruszin Önkormányzat

800 878

Biatorbágyi Nemzetiségi Önkormányzat
388 304

Budaörsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
0

Pest Megyei Ruszin Önkormányzat

780 859

Dabasi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
121 345

Érdi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
461 111

Gödöllői Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
97 076

Gyömrő Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata
121 345

Váci Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
1 261 989

Vecsés Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
érvénytelen

Veresegyház Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
121 345

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye

Érpataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat

érvénytelen

Kisvárdai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
169 883

Máriapócs Települési Ruszin Nemzetiségi
Önkormányzat

242 690

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi
Önkormányzata

364 035

Rakamaz Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
72 807

Tímár Ruszin Önkormányzat
72 807

Tiszavasvári Város Ruszin Nemzetiségi
Önkormányzat

533 919

Kiadja
az Országos Ruszin Önkormányzat
Felelős kiadó: **Giricz Vera**

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Káprály Mihály - felelős szerkesztő
Szónoczky János Mihály - főszerkesztő
Manajló András - művészeti szerkesztő
Giricz Gabriella - szerkesztő

Szkiba Irén - szerkesztőség titkár

A szerkesztőség címe:

1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.

Tel./Fax: (06-1) 468-2636

E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com

http://ruszin.com

Nyomdai munkálatok: AMG experts Bt.

A lapban megjelent cikkek bármilyen felhasználásánál
a „Ruszin Világ”-ra hivatkozni kell.

Выдає:
Всержавное Русинське Самосправованя
Отвічальний видаватель: **Віра Гіріц**

Члены редакції:

Др. Михаил Капраль - отвічальний редактор

Янош Мигаль Соноцкі - главный редактор

Андрій Манайло - умільський редактор

Габрієла Гіріц - редактор

Ірина Скиба - секретарь

Адрес редакції:

1147 Будапешт, улица Дёрмот 85/б.

Тел./Факс: (06-1) 468-2636

E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com

http://ruszin.com

Друк: AMG experts Bt.

При передрукуванні посилати ся на „Русинський Світ”

ISSN: 1785-1149

Еgy példány eladási ára: 600 Ft.